

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 6. rožnika 1861.

List 12.

Kraljica nebeškiga raja.

Marija, Kraljica nebeškiga raja,
Vesoljniga sveta vsa mila gospá!
Razvije cvetlica naj vsaka se maja,
De tebi Kraljici vsa slava se dá.
Med rož'ce livád,
Vertov zelenjad,
Naj v venec vplesen
Vsak listek zelen
Bo tebi, Marija, v poklon podeljen!
Narcisa rudéca, in lilija bela,
In maja prelepo vse cvetje drevés;
Vertnica dušéca, in ktera cvetela
V prijetni pomladi bo rož'ca še vmés,
Naj tebi cvetě,
Se v vence vijě;
Darilo zemljě,
Pomladi lepě,
Ti sprejmi, Marija, v premile rokě!
Cvetlice pa maja le naglo zgubijo
Prelepo vse cvetje in se posušě;
Na svétu ni raja, cvetlice obledijo,
Ker so le cvetlice prerévne zemljě:
Zvenljivi je ovet
Vsih rožic za svét,
Od kar ga je bil
Strup kačji oblil,
Po kateri premoten je človek grešil.
Vse lepši cvetlice ti v rajú evetejo,
Ki si presadila v nebesa jih ti!
Svetniki, svetnice ti vence pletejo.
Cvetlice pa tvoje so rajske sami.
Iz belih cvetlic,
Je venec devic;
Si zvezda svetla,
Marija, jim bla;
Zdaj žlahtne so rož'ce vse tvoj'ga vertá.
Cvetlice rudeče in zlatorumene,
Kardela mučencov so in mučenic;
Prelepo cvetěce vse v venec vpletene,
Versté spoznovavcov so vérskih resnic:
So cěrkve bli rast,
Nje slava in čast;
Lep venec cvetěc,
Romeno rudec,
Zdaj tvoj so, Marija, ljubézni gorec.
Prečudne še rož'ce na rajske gredice,
Marija, vijolice sama sadiš;
Spokornikov množ'ce so lepe cvetlice,
Prestavljáš premila jih v svoj paradiz.
Kdor koli greši,
Pa k tebi zbeži;
Ga mila sprejmeš,
Pogube otmeš,
Z ljubljnim pogledam k pokori nagneš.
V veseli pomladi mi z rož'cami maja
Stegujemo k tebi vsi svoje rokě,
Prosili bi radi, Kraljica, te raja!
Odpiraj, premila, nam svoje sercé!

Je usmiljeno vse,
Ker materno je;
Ljubézni gori
Do révnih ljudi,
Marija! to serce nam vérnim odpri!
Tvoj Jezus, Mesija, na križu visěci,
Kjer svoje življenje za nas je dar'val,
Je tebe, Marija, v ljubézni goreči
Odrešenim vernim za mater nam dal.
Te vzél je v nebo
Pred nami zato,
De sleherni čas
Tam prosiš za nas,
Ker naše težave in reve poznaš.
Marija Kraljica! ker naša si Mati.
In v slavi nebeški pri Sinu sediš;
Je vérna resnica, de hoče ti dati,
Karkoli od Njega za nas poželiš.
Reči prestrašné
Morijo sercé!
Te pros'mo tedaj,
Zasliši nas zdaj,
In prošnjo ponižno tud' Sinu podaj!
Na hribe sedmére postavljeno mésto,
Središe malikov in grehov je blo;
V sredino pa vére, v kraljévo nevésto
Po milosti Božji preizvoljeno.
Vsa Rima je čast:
Duhovska oblast,
Edinost, svetost,
In vére polnost;
Iz Rima je svétu vsa prava modrost.
Iz brezna temnine pa zmaganá kača,
Razljutena perha in bljuje svoj strup;
Na cěrkve svetline se zlobna obrača,
V brezbožne narode postavlja svo up:
De padel bo Rim,
In cěrkev tud' z njim!
In človek še spét,
Ko nekda bo vjet,
Serdito namérja rod kačji zaklet.
Zavéza zakleta narodov vladarja
V verigi jeklěni vplesen'ga derži.
De svét'ga Očeta, vse cěrkve glavarja,
Iz Rima prestola pregnati proti!
Ze stresa tiran
Zid cěrkve močan,
De se polasti
Cerkvéne oblasti,
Zvijačno napenja vse svoje moči.
O ljubljena Mati! iz raja višave
Oberní na zemljo zdaj mile oči!
Pomagaj ugnati sovražne zmotnjave
Od pekla slepljenih brezbožnih ljudi.
Sovražnik zaklet,
Glej, dviga se spet;
Z deviško močjo
Povdari z nogo,
Poteri ti kači napuha glavo.

Partel.

Nekoliko zastran cerkveniga petja in muzike.

(Dalje.)

- Poslanec.** Gospod oče! ne zamirijo, ali se le še niso naveličali v cerkvi prazne slame mlatiti?
- Duhovnik.** Mi je serčno žal, kaj takiga slišati, pa moja vest mi nič ne očita.
- P.** Ni li Kristus rekel, de je on dober pastir, in de smo mi njegove ovčice?
- D.** Pervo je resnica, za drugo ne vem.
- P.** Po tem takim pa tudi Kristus naš pastir ni?
- D.** Vam ne morem na to odgovoriti, kervashiš serc nevidim.
- P.** Zakaj je pa vender Kristus ljudstvo ovčji čedi primeril?
- D.** Kaj sim vam od tega v pridigi povedal?
- P.** (Nekoliko jecljaje.) Hem! če, če se prav domislim, zato ker so ovce krotke in pa bogljive živalice.
- D.** Že dobro. Zakaj me pa nekaj vprašate, kar sami veste?
- P.** Naj mi ne vzamejo za zlo. Pa te krotke in bogljive živalice po obojnem spolu skupaj živé in nobenimu pastirju še na misel ne pride, spola ločiti, kakor oni od nas tirjajo.
- D.** Vi hočete reči, de se ovce in kozli skupaj pasejo, kaj ne?
- P.** Kaj pa de.
- D.** Ste pa le tudi vi kedaj vidili, kako de pastir z ovcami ravna?
- P.** Hencajte! kaj pa de, sej sim tudi jest, preden so me v šolo poslali, pastir naših ovac bil.
- D.** Ste pa po tem takim pri čedi namestnik svojiga očeta bili?
- P.** Se zna, de.
- D.** Niste li tudi vi včasih ove k sebi klicali in je kar cela čeda na vaše klicanje na tanko poslušala?
- P.** Hem! sem ter tje je kakšno prederzno kozle pri kakimu germiču ostalo, in sim primoran bil psa na-nj nadražiti.
- D.** Ali je kedaj volk vašo čedo napadel?
- P.** Tega ne, pa drugim se je to pripetilo.
- D.** Postavimo, taka bi se bila tudi vam pripetila, bi li bili vi ovce zapustili in bežali?
- P.** Tega gotovo ne, drugač bi me bilimoj oče oestro kaznovali.
- D.** Prav ste odgovorili, vi bi bili v nevarnosti pri ovcah ostali, ker ste bili pri njih namestnik svojiga očeta, to je, posestnika ovac. Povejte mi pa zdaj, ali ste slišali ali pa pomislili kdaj v svojim življenji, de bi utegnil tudi jest čiga namestnik biti?
- P.** Ljubeznjivi Bog vender! to še vsak otrok vé, de so Kristusov namestnik.
- D.** Dobro; če me pa za Kristusoviga namestnika imate, tudi veste, de moram po vsi svoji moči si prizadeti, njegovo voljo dopolniti. Zakaj ste pa vender rekli, de prazno slamo mlatim, ker vas pa gotovo le njegovo voljo poznati učim.
- P.** Bog me varuj, ne le kaj takiga reči, temuč tudi le samo misliti! Mi vsi radi in prav radi njihove pridige poslušamo in njihove svetovanja in opominjanja v časti imamo; — le samo zastran njihoviga vedniga dreganja, de bi se spola v cerkvi ločila, sim rekel, de prazno slamo mlatijo. Spoznam, tudi to ni bilo spodobno, pa —
- D.** Zakaj pa nebi vender v tem mojih serčnih želj dopolnili?
- P.** Gospod oče! mi mislimo, ker je to pri naših nekdanjih tako bilo, de naj bi tudi zdaj pri starim ostalo.
- D.** Vi ste rekli, de ste v šolo hodili?
- P.** Zato sim pa tudi pridavek „Školan“ dobil. Sim štiri latinske šole doveršil, sim pa po očetovi smerti kot edini sin doma ostati mogel.
- D.** Me prav veseli, de torej s „študiranim možem“ opraviti imam. Prosim, poterpite nekoliko. Na to duhoven v drugo kamro gre; našimu Jožetu Školanu med tem pa neka neznana studnost po herbtu gomazeti začne, ter sam pri sebi misliti jame: „Kaj ti je bilo potreba sem priti, nisi li mogel doma ostati?“ —

Zdaj pride duhoven nazaj in petere bukve seboj prinese, odpre ene, ki so bile po nemško napisane: „Slava Kranjske vojvodine,“ ter na neko podobo kazaje poslanca vpraša:

- D.** Ali veste kaj ta podoba pomeni?
- P.** Če se popolnoma ne motim, bi rekel, de je to podoba naše grajsine.
- D.** Kaj pa vidite na znožji podobe?
- P.** Nekoliko ljudi?
- D.** Poglejte jih bolj natanko, ali nič posebniga nad njimi ne zapazite?
- P.** (Čez nekoliko časa): Nič ne.
- D.** Pač, pač, le pogledajte njih nošo. Moški nosijo opanke, široke hlače, dolge suknje, imajo lase v kite spletene, pod nosom berke i. t. d. — Ste li vi morebiti tudi v tem pri starim ostali?
- P.** Se nekoliko pomuza, ter reče: Gospod oče! moram za šego plavati.
- D.** Tako? Vi morate v tem, kar telo tiče, za šego plavati, ali pa niste še nikdar pomislili, de tudi duša svoje šege ima?
- P.** Na'a! pa sej jih tudi nima.

Duhoven vzame druge bukve v roke, jih nekoliko prebira, ter poslancu reče:

- D.** Ker nemško umete, berite te verstice, pa prosim na glas. Poslanec bere sledeče besede sv. Janeza Zlatoustnika (hom. 74. v Mat.): „Spodobilo bi se, de bi moški z notranjo steno (to je, v sercu) od ženskiga spola ločeni bile, ker pa tega niste hotli, so naši pridedi potrebo spoznali, z leseno steno spola ločiti. Od nekdanjih prednamcov nisim slišal, de bi bile take stene imeli. O dobi apostelnov so moški in ženske skupaj molili; zakaj ženske so bile pobožne in moški so ljubili čistost. Kar se je pa ta serčna stena poderla, se je mogla druga, to je vidna — lesena narediti.“

No, kaj rečete k temu?

- P.** Za Božjo voljo! sej mi nismo tako hudobni, de bi kakih ločitnih stén v cerkvi potrebovali.

Duhovnik odpre na to dvoje bukve, bili so v njih kersti zapisani, ter pravi:

- D.** Mislim, de bote še tudi latinsko umeli?
- P.** Gospod oče! odkrito povém, de prav malo.
- D.** Jest pa sim dobro prepričan, de zastran tega, kar vam pokazal bom, prav zadosti.

Zdaj mu kaže po zadnjim zvezku kerstnih bukev in vpraša:

Ali veste, kaj te „linice“ v teh verstah po strankah pomenijo?

- P.** Ko de bi ga sramota obšla, zakrije z roko oči, ter čez nekoliko časa zdihnivši reče: „Oj, de se Bogu smili! kaj samo v zadnjih desetih letih naša fara toliko nezakonskih otrok šteje?“

Duhovnik mu prekaže na to druge kerstne bukve, in v dvajsetih letih ni bilo najti „linice,“ ter pristavi:

- D.** Veste pa še tudi dobro, de takrat naša fara ni bila v dve razdeljena, kakor pa zdaj. Kaj se vam torej zdí, smo li boljši ali pa slabiji postali? Ktera dušna šega se je za našo faro bolj prilegla, nekdanja ali pa sedanja?

- P.** To je za vsakiga pravičniga kristjana prav tako lahek, kakor tudi zraven bodeč odgovor.

- D.** In vi ste sami poprej rekli, de vi sploh vsi moje pridige in nauke radi poslušate, de moje svetvanje in opominjanje v časti imate. Čujte! če bi bila to le iskrica resnice, vas vprašam: Od kod pa torej te „linice“ v kerstne bukve prihajajo? Imam li jest ovce v svoji fari, de bi na moj glas poslušale? Ne, ne! temveč vi prav imate, ker rečete, de prazno slamo mlatim. Če vas pa toliko drezam, de naj bi se spola v cerkvi ločila, mar li nimam vzroka, čez vas potožiti, kakor se je sv. Janez Zlatoustnik čez svoje poslušavce pritožil?

Ali vam morebiti nisim teh besed omenjeniga svetnika več pot ponavljal? Ali pa le sami moji poslušavci oči nimajo, de bi se prepričali, de v naši cerkvi se res nekteri tako obnašajo, kakor kozli, in nektere tako kakor kozlice. Kedaj je kdo med vami, ki se za pametne imate, mladost zastraen take nespodobnosti posvaril ali pa okregal? Nikdar! prav nikdar ne! Zato sim pa tudi večkrat sam pri sebi mislil, de besede, ki jih je nekdan prerok Jeremija 5. 21. govoril, namreč: „O nespametno ljudstvo! ki nimaš serca; ki imate oči, pa ne vidite, in ušesa, pa ne slišite,“ nikogar bolj ne zadenejo, kot moje farane. — Vam, mojim faranam, vpije sv. Peter I. 5. 8. 9.: „Trezni bodite in čujte! ker vaš sovražnik, hudič, ko rjoveč lev okolj hodi, ter iše, koga de bi požerl. Torej pa se mu stanovitni zoperstavite v veri.“ Se pa li pravi nespodobno zadržanje v cerkvi — vero imeti? Gotovo ne. — In to so tisti vrani in vrane, ki se po plesiših vlačijo, starše okradujejo, pijančevajo — in pa v časti vredne kerstne bukve „linice“ stavijo.

P. O gospod oče! pa vender med te ne štejejo tudi mojih otrok? Jest kaj takiga ne v cerkvi ne zunaj ne terpim (nekoliko raztogoten), in ko bi jim imel vale vrat zaviti.

D. Potolažite se, ne mislim vaših. Pa naj izgovorim. Kolikopot sim prosil in opominjal, de bi v cerkvi moški stopili na levo, ženske pa na desno stran, pa vse zastonj. Jest sim, kakor pravite, namestnik Božji ali Kristusov, in ravno zato nič več ne želim, kot de iz čede, ki mi jo je on izročil, nobeden pogubljen nebi bil. Ali prazna želja! Le zmiram več in pa več kozlov in pa kozlie med njo štejem; povém vam pa, de se bo takim pripetilo, kakor Jezus govori. — Prosim, berite sami, tū imate sv. pismo.

P. S trepečimi rokami prime bukve in bere: „Kadar pa pride Sin človekov v svojim veličanstvi in vsi angeli z njim, takrat bo sedel na sedežu svojiga veličanstva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo narazen ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico. . . . Potlej poreče tistim, kteri bodo na levici: Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelam. Mat. 15. 31—34, 41.

D. No! so vam všeč te besede?

P. Bukve duhovniku nazaj podaje si z ruto čelo in oči obriše, in se na to z dlanjo na čelo lopne, rekoč: O jest butec čez vse butce! Kaj je bilo meni tega potreba, de moram pred njimi kot krivičen razbojnik pred svojim pravičnim sodniku stati? Zakaj sim se dal pregovoriti, de sim k njim šel, kakor bi kaki drugi ne imel jezika. — Spoznam, resnica le resnica ostane, de napuh pride pred padcam. Pa vender to jih ponižno prosim, gospod oče! naj mi to moje nadlego odpustijo in naj od mene slabo ne mislijo. Njim obljubim, nikoli več vzroka ne dati, čez mene in pa čez moje potožiti.

D. Položi svojo desno roko poslancu na ramo, ter prijazno reče: Ljubi moj prijatelj! če se mi je za kaj mojim faranam zahvaliti, je gotovo to, de so vas v ta namen, ki so ga imeli, k meni poslali, zakaj danes se je spet pokazala v vsi svoji čistosti resnica latinskiga pregovora, ki pravi: „Kolikor jezikov znaš, človekov toliko veljaš.“ Vi ste besede sv. Janeza Zlatoustnika zastraen ločitve spolov v cerkvi po nemško brali; vi ste v latinskih kerstnih bukvah se lahko prepričali, kakošni so bili kdaj in kakošni de so današnje dui ljudje te fare; vi ste iz slovenskiga sv. pisma čitali strašno dogodbo, ki bo sodnji dan hudobne zadela. To vse sim sicer že večkrat vam, svojim faranam, v pridigah in v naukih pravil, pa verujte mi, de je dost in dost takih, ki pra-

vijo: Ni ne vse tako zapisano, kakor nas duhovnik straši, temveč on le vodo na svoj malen napeljuje.

P. Moj Bog! tudi jest sim bil včas med tistimi, kar s tem nar bolj pričam, de se zdaj tu znajdem.

D. Pustiva to. Vi ste se danes z lastnimi očmi prepričali, de sim o tem zmiram le golo resnico govoril in se tudi nadjam, de bote mož beseda, jo tudi drugim povedati in poterditi.

P. Gospod oče! ne samo tega, temveč, če bo potreba, tudi na sveti evangelijski priseči. (Konec nasled.)

Vstajenje papeštva.

(Po „Armonii.“)

Ob tla je svetna oblast papeževa, mrtva, pokopana je! vpijejo parlamenti (zbornice) francoski, angleški in sardinski. Le iz hinavšine še rabijo besedo „svetna,“ zakaj ko bi se njih besede vresničile, bi ne le samo politično papeštvo, ampak tudi cerkev Kristusova mogla zginiti z obličja zemlje.

Pa to papeštvo, ktero vi pokopano in mrtvo mislite, bote kmalo vidili vstati in veseliti se. Položite na njegovo trugo pečat diplomatični, obdajte pokopališe njegovo z orožjem in topovi, in bodite si svesti: tretji dan, če greste obiskat kraj, kamor ste ga položili, bote slišali glas: „Vstal je, ni ga tukaj.“ Ni samo „Armonia,“ ki vam to očita, ampak slišali ste to tudi v parlamentu turinskem iz ust Joža Ferrari-ta, 27. majnika 1860. Papeštvo, rekel je, ktero vi mrtvo štejete, ni za me kaka reč slepiga spoštovanja, mislim, de mi tega nihče ne pripisuje, pa vender vidim, de vsi, ki so ga stiskali in napadali, so se pozneje zelo kesali.“

In 26. sušca I. I. beseduje zopet v sobi poslancov: „Rim, gospodje! je strašen za kralje, nikar ne ravnajte tako, de bi to mesto za našiga kralja strašno bilo.“

Papeštvo je bojevalna cerkev in se bojuje vedno zoper svoje sovražnike; včasih si ti sovražniki papeštvo mrtvo mislijo in zmagano, kakor so Judje zastraen smerti Kristusove mislili, ki so ga na križi umreti vidili. Pa ko od previdnosti odločena ura pride, spremeni nebeška luč obraz zemlje, in papeštvo se vzdigne častito in zmagovavno zoper svoje sovražnike. Papeštvo je bilo po prvih neverskih cesarjih v rakah (katakombah) pokopano; Dioklecijan se je veselil, de je ime kristjansko zaterl. Skala se je odvalila, grob se je odperl in papeštvo zopet častito iz groba vstane. Kjer je imel Neron zale verte, stoji zdaj veličastni Vatikan, in na stebru, kjer je nekdan podoba Trajanova bila, stoji zdaj podoba sv. Petra. Stopite v katakombe, kjer je bilo papeštvo pokopano, in tu bote vnovič glas začuli: Vstal je, ni ga tukaj.“

Po rimskih cesarjih so napadali nemški cesarji papeštvo; menili so papeštvo mrtvo in pokopano, ker so bili nektere papeže pregnali, zaperli ali vječili, jih mučili in umorili; pa papeštva niso mogli umoriti, vstalo je zopet veličastno, in dnevi njegoviga ponižanja so se mu spremenili v dneve zmage in slave.

Cesarstvo nemško, ki je hotlo papeštvo jama skopati, je samo v njo padlo. Vprašajte mesta, ječe in terdnjave, kjer so papeži kakor jetniki živeli, slišali bote tudi tū: „Vstal je, ni ga tukaj.“

Po nemških cesarjih in krivoverstvu je hotla prekucija francoska papeštvo zatreti. Mislila je, de je že svoj namen dosegla, in že je skoraj zmagovavne pesmi prepevala; 10. kim. 1793 ukaže (dekretira) zbirališe pariško, de naj se katoliška vera odpravi, in papež Pij VI. cerkveno državo na svoje stroške zapustiti mora.

Pij VI. je v Valencii umerl, pa papeštvo z njim ni umerlo. Stopite v sobo, kjer je bil papež kakor jetnik zaperl in pokopan, preišite njegovo pokopališe, našli bote prazno in slišali glas: „Vstal je, ni ga tukaj.“

Papeštvo prečudno spet oživi v osebi Pija VII., in pre-

kucija ga na novo napade. Vprašajte sobi „savonsko“ in „fonténblosko“ (Fontainebleau), kterima bi bilo grob papeštvu biti, odgovorile vam bote: „Vstal je, ga ni tukaj.“

Grof Kavur (Cavour) je govoril 25. sušca od nove prekuebe za razdjanje papeštva. Neke dni po storjenim miru 1814, je rekel, vidimo v cerkveni državi slavniga vojskovodja, kteri je razglasil neki oklic do prebivavcov italjskih, in prebivavci teh krajev se vzdignejo in se potegujejo za pravice njegove.

Grof Kavur je kazal s tem na početje Muratovo, ki je v tistim trenutki, ko je bil Napoleon z otoka „Elbe“ ušel, Rim napadel s svojo roparsko derhaljo. Takrat je bil bežal Pij VII. v Genovo; in če je Kavur poznal ravno tako na tanko slavne djanja knežjiga dvora savojskiga, kakor gerdobije prekucijske, naj bi bil saj še omenil, kako se je kralj sardinski Viktor Emanuel I. obnašal do papeza o begu njegovim iz Rima v Genovo.

Ako Kavur ne vé slavnih djanj Viktor Emanuela I., ga hočemo mi nekoliko podučiti.

Ko se je slišalo leta 1815 od nove vojske, je že kralj sardinski po svojim poročniku v Rimu, Marku žl. Saint-Saturnin-u, sv. Očetu prebivališu v svoji državi ponudil. In leta 1815 pridejo papež, spremljani od kardinala Paka (Pacca) in našiga poslanca, v Genovo. V jutro 1. mal. trav., piše omenjeni kardinal, se napotimo cez Viareggio in Massa v Sarenio, in pridemo ondi pred solnčnim zahodom. Pred mestom nas je čakal z neštevilno množico Marka žl. Saint-Saturnin, takrat sardinski poslanec na papeževim dvoru, skušen državnik (diplomata) in pobožen katoličan, slaven plemenitnik. Vozu približavši se in sv. Očeta ponižno pozdravivši, se oberne proti množici in besede te-le govori: „Naš kralj in gospod so mi ukazali, vam oznaniti, de morate temu gospodu (na sv. Očeta kazaje) pokorni biti, kteri so poglavar vsih poglavarjev in glavni kamen sv. Cerkve.“

Slišite Kavur! vi podpirate prekuebe v državi sv. Očeta, in Viktor Emanuel I. je branil sv. Očeta zoper prekuebe. Vi hočete sv. Očeta mesta Rima oropati, in Viktor Emanuel I. mu je dal svoje mesto Genovo. Vi si hočete sv. Očeta svojiga podložnika, in Viktor Emanuel I. ga je oklical poglavarja vsih poglavarjev. Vi vžigate ogenj prekuebe v državi papeževi, in Viktor Emanuel I. je ukazal ljudstvu v svoji lastni državi, de mu morajo pokorni biti!

Kako ste si upali, gospod grof! kako ste si upali v parlamentarski zbornici Muratoviga napada na Rim in prihoda Pija VII. v Genovo omeniti? Vprašajte mesto Genovo in njene ozidja, ktera je že v drugie izgnaniga Pija VII. radostno sprejela; odgovorila bo: „Vstal je, ga ni tukaj.“ Poslednjič idite v Gaeto, kjer je svoje dni Geazij bil primoran pribežališa iskati, in kjer je šel Mazzini 1848—49 papeštvo za zmiraj pokopano v osebi Pija IX.; odprite grob in ozrite se po merliču tistiga papeža, ki ga je Mazzini pokopal! Gaeta vam bo klicala: „Vstal je, ga ni tukaj.“ Dandanašnji kujejo nove mnenja, kako de bi papeštvo v nič djali. Govorice v parlamentu sardinskem, kakor Buoncampagne in Leopardi, sta med plaskanjem rok govorila od uničenja papeštva. Ne vemo še za grob, ki ga diplomat Judez papeštvu koplje.

Nekteri ga hočejo pokopati na Španjsko, eni v Monakovo na Parskim, krajevič Napoleon na desni kraj reke Tibere v Rimu. Pa zakopajte ga, kamor vam je drago, vidili ga bote tretji dan vstati, in slišali bote zmagovito alelujo peti.

Mart. Zarnik.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Milostljivi knez škof prečastitljivi gospod Jernej Vidmar bodo ta mesec v naslednjih krajih ob pristavljenim dnevu birmali: 18. rožnika v Postonji; 19. v Košani; 20. v Ternovi; 21. v Premu; 22. v

Knežaku; 23. v Slavini; 24. v Vremu; 26. v Senožečah. — Procesijo sv. Rešnjiga Telesa šenklaškso so vodili mil. knez škof, prečastitljivi gospod Jernej Vidmar; naslednjo nedeljo pa frančiškansko visokočast. gospod stoljni prost Anton Kos, in šentjakopsko prost, svetnik in ogleda latinskih šol, prečast. gospod dr. Anton Jarc. — Šmarnice, od kterih bi se dalo veliko lepiga pisati, so bile po vsih cerkvah vprčo velike množice ljudstva iz vsih stanov slovesno z zahvalno pesmijo doveršene; v stoljni cerkvi so imeli stoljni prost poslednji ogovor in litanije. Pri toliki gorečnosti, s kakoršno so verniki to priserčno Marijno opravilo obiskovali, se mora od njega veliko duhovniga prida pričakovati.

Iz Ljubljane. Razširjavcam bratovšine ss. Cirila in Metoda naznanimo, de so podobice za bratovščino pošle, kakor smo iz Celja zvedili, in se bodo mogle vnovič dati natisniti. Berž ko jih dobomo, bomo povedali. Ker pa natis enacih reči denara potrebuje, bi bilo dobro, de bi tisti gospodje, ki so kaj za nje dobili, ali vredništvu Zg. Danice ali pa naravnost do v. č. gosp. Jak. Horvata, prednika pri sv. Jožefu, v Celje poslali. De se tudi brez podobice med tem bratovščina lahko zmirej razširja, je slehernimu očitno.

Ljubljana ima svojiga mestniga župana izvoljeniga, poterjeniga in vstanovljeniga, blagorodniga gospoda Mihaela Ambroža. Ko je mesto cesarsko poterjenje zvedilo, je hitelo svoje veselje novimu gosp. županu skazati, ki ga je 25. u. m. razodevalo z veliko baklado 150 luč, z vojaško glasbo in petjem po filharmoniški družbi pred stanovanjem ljubljeniga domorodniga gospod župana. Veči kakor vse to pa je bilo veselje, ko je novi gospod župan po nemškim nagovoru začel slovensko govoriti. Gromovita „slava“ je spremljala njegov govor od nove svobode in srečniši prihodnosti, zlasti ko je omenil, de imamo vendar enkrat domačiga cesarskiga deželniga namestnika, žl. gosp. dr. Ulepiča, in domačiga deželniga glavarja, barona Kodolija, in bo vladanje naše drage domovine domačim sinovam zročeno. — 28. u. m. dopoldne ob 11 je bil novi župan pred deželnim cesarskim predstojnikom žl. gosp. dr. Ulepičem vprčo mestniga odbora in množice družih ljubljancev z očitno prisego slovesno vstanovljen. Tudi o ti priliki je novi gosp. mestni župan po nemškim govoru do deželniga predstojnika pričujoče s prezalo slovensko besedo razveselil, ter je v ginljivi priliki od domačiga sinčika, ki ga je v ozališano sobo seboj pripeljal, de naj se osvobodi, domorodni jezik in njegovo rabo priporočal. Slavoklici in cesarska pesem so slovesnost dokončali. Ko bi bilo bolj znano, de se bo ta slovesnost očitno in tako domorodno obhajala, gotovo bi bilo ljudstva še veliko več se vdeležilo.

Iz Krašnje. Vsaka hiša, vsaka družina ima posebne pravice, ktere ji kakor taki gredo, ktere ji kratiti ali celó vzeti ne more nobedin, ki spoštuje natorno in božje pravo in na dvojni ta vklad hiše in družine vtemeljene spozná. K takim pravicam so šteti vse tiste, brez kterih bi hiše, bi družine ali žalostno hirale, ali pa tudi kar popolnoma razpasti mogle. Ima li človek osebno pravico biti in se gibati po svojim v svojim krogu, imajo gotovo brez dvombe tudi družine pravico tivanja in gibanja po svojim in v krogu svojim, tedaj tudi pravico terjati, de jih nikdo v njih gibanju ne moti, ne zadržuje, ne ustavlja, dokler se v tem krogu derži, ter ne krusijo ne v njem, ne zunaj njega drugih in ptujih pravice. In kakor ima posamin človek svoje pravice, pa tudi svoje dolžnosti do drugih ljudi, tako imajo tudi posamne družine sicer svoje si bistvene pravice, pa tudi nasprot svete dolžnosti do drugih, do ptujih družin. In le, če uživajo pravice prosto in popolno, pa tudi svojih dolžnost ne ponemarvajo, temveč v nasprotni vzajemnosti vse spolnujejo, jim sreča prihaja, se blagostanje razcveta; krati pa jim pravice, in ti podkopuješ oboje; vzemi jim njih pravice, in spodbil si stebre ne le njih sreče, njih blagosta-

nja, temuč tudi njih bivanja, ter si jih nezmožne storil, dalje ko takim živeti, pa se tudi pregrešil, hudo pregrešil zoper natorno in božje pravo. Kar so posamne hiše, posamne družine, vsaka za se in skupno med sabo, to je tudi cerkev, to je država, vsaka za-se in ena do druge. Cerkev in država imate po natornim in božjim pravu pravico biti in se gibati, pravico, se gibati po svojim, pa tudi dolžnosti, vsaka za se in ena do druge, in le, ako se spoštujejo pravice na obojni strani in se spolnujejo dolžnosti od ene ko druge strani natanko in véstno, cvetle in se veselo gibje in razeveta ena ko druga, cerkev ko država. Cerkev ni v državi ali pod državo, ampak poleg države, ena ko druga ste med sabo nenatvezene (neodvisne), in cerkev še toliko blažjeji in veličastniši, kolikor imenitniši je duh od telesa, večnost od časnosti. Cerkev se ne vtikuje v znotranje zadeve državnine, to je, ona ne moti svetne oblasti v pravicah, ki so tisti ko taki bistveno lastne, temveč jih spoštuje, in to spoštovanje vsem pravovernim ko sveto dolžnost naklada. Kar pa zahteva, to je pred drugim dušni blagor vérnih, toraj dušni blagor tako cesarja ko državljana, oblastnikov ko podložnih, bogatih ko revnih, nizkih ko visokih brez razločika, ker vsi so ko verni otroci cerkve in nji, ako sebi zares prav hočejo, ko svoji duhovni materi spoštovanje in pokoršino dolžni. „Če pa cerkve ne poslušaj, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik,“ priča večna resnica. Tam toraj, kjer terja dušni blagor človeka in blagor cerkve, pa tudi države, kjer si pridete cerkev in država v dotiko, tam le se cerkev oglasi, po vsi pravici in od svete dolžnosti gnana oglasi ter razgrinja in poravnava s svetno oblastjo nasprotne zadeve in razmere. Kakor pa cerkev spozná in spoštuje pravice svetne oblasti in se zunaj ravno omenjenih okolišin v državne zadeve nikakor ne vtikuje, tako mora tudi svetna oblast nasprot spoznati in spoštovati pravice cerkvi lastne, in nima, ako hoče spošteno ravnati in pravična biti, nikakor vtikati se v reči, ki so cerkvi bistveno ko pravice lastne, brez katerih bi ji bilo nemogoče, prosto gibati se, ter dušni blagor vernih, kakor je prav, pospeševati, ali pa bi še celó obstati ne mogla. Cerkev je neodvisna, kakor država, cerkev je celó imenitniši, blažjeji od države, cerkev ne dela nikomur krivice, ona služi pravici in resnici pod vodstvom ljubezni keršanske, ona je ko shraniteljica svete vere tudi zvesta, nepremakljiva prijateljica prave, resnične svobode, svobode v nar zlahtnejem poménu, in odgojiteljica edino prave, veljavne omike. Zateri cerkev, in uduši v sercu človeškim vero, in omiki, izobraženosti je odklenalo. Vera s cerkevjo je perva pogoja omike, zato pa tudi ju spoštovati dolžnost vsakiga, kdor je izobraženosti zaresin prijatelj, pravi, ne hinavsk zastopnik svojiga naroda, tedaj tudi sveta dolžnost vsakiga Slovence, kateri ljubi v resnici narod svoj slovenski. Zaničevati to, kar je narodu nar svetejše, napadati cerkev in njene naprave, ko strašilo po kerčmah razglaševati nedolžni konkordat, nobeniga duhovna ne voliti v deželni zbor za glasilko imeti, in celo blesti, „de je velika škoda za Slovence, ker se je duhovstvo preveč z njihovo literaturo pečalo,“ ni nikakoršno znamenje resnične ljubezni do slovenskiga naroda, temveč živa priča, de se takšen človek znajde na napéni poti, in če prav zahteva omiko in izobraženost ljudstva, vender le podivjačenje njegovo s svojim početjem pospešuje. Vcepi zaničevanje do cerkve in svete vere v sercu ljudstva, in usahnul bo presveti vir, iz kteriga izvira nar močnejši nagon, ki sili vlado in ljudstvo k spolnovanju dolžnosti v zadevi omike, vlado de podpera in pospešuje izobraževanje, in ljudstvo de se mika in izobražuje; usahnul bo presveti vir, iz kteriga izvira dokaz, močnejši od vsaciga družiga, de ima narod pravico, biti in se ko taki gibati in mikati; usahnul bi sveti, sveti vir, v katerim se zajema pravica, resnica in ljubezin keršanska, razsvitljevanje uma, požlahtnovanje volje, blaženje serca, v katerim le samo se zajema pogoja prave zaresne,

edino veljavne izobraženosti. Vcepi zaničevanje do cerkve in svete vere v sercu ljudstva, izruj to Sveto iz serca naroda, in ti si spodbil poglavitni steber zaresne svobode, toraj tudi steber veljavne omike, tisto veličastno stalo na sinji višini, s kteriga se glasuje brezstransko edino le za pravico in resnico pod vodstvom ljubezni keršanske; ti si spremenil svobodno gibanje v sebičnost, v krivično stransko dobičkarijo, in si podkopal in razrušil skalo, na kateri se neogiblivo razbijajo vsi hudobni in krivični napadi, s kterimi se tlačijo in zaterajo med drugimi posebno narodi slovanski; ti si odperl vrata in okna do krivice, do laži, do zvijač, do sovraštva, do osebniga malikovavstva, do anarhije in absolutizma, in nisi podperavec resnične svobode, prave omike, ampak zastopnik podivjačenja, ali k večjemu napéne, tlačivne, žalostne izobraženosti. Keršanstvo Garibaldovo brez cerkve in zakramentov, pravica in resnica Kavurjeva, ki prodaja Lahe Francozam, slovensko zemljo pa z Laskim stringa, in svoboda Viktor-Emanuelova, ki Kavurjeve krivice in zvijače poterdjuje, osvobodjenje in osrečenje na jeziku ima, v djanji pa laške ljudstva z vojsko podjarmuje, z morijo različne, celo tudi ljudovladne stranke kroti, drugih posestva ropá, vse sveto zaničuje in le sebe v svojim napuhu moli in poveljuje, to trojstvo ni pot pravice in resnice, in pot zaresne svobode in omike; od njega ni pričakovati pravice za naš narod in njegovo povzdigo in osrečenje, toraj tudi v tem duhu brezbožnim, nevernim, malikovskim ravnati in delati ne smemo, ako v resnici svoj narod ljubimo, in zahtevamo srečo njegovo. Sinovi Slovence! spoštujmo narod svoj pred drugim s tem, de bomo spoštovali njegovo Sveto, spoštovali cerkev in vero; ne krušimo se v stranke, delajmo, trudimo se vzajemno za občni blagor, ter držimo se edino prave poti, pravice in resnice pod vodstvom ljubezni keršanske. Na ti poti se nam ni ničesar bati, in naša reč, ker pravična, mora obveljati.

Iz Novo-mesta 1. roznika. ☉ ☽) — Minul je prijazen mesec majnik in z njim tudi Mariin mesec, v katerem blagodišeče, belolične šmarnice po zelenih ravnavah zbujene nrave prijazno cvetejo.

Mesec ta v primeri z meseci celiga leta je kot brihtna, zlata dōba zjutranja v primeri z uno celiga dne. Torej je razvidno, da je k posebnemu praznovanju Marijnih šmarnic majnik, v katerem je človek nar bolj zbraniga duha, za vse blago vnetiga serca, med vsemi nar pripravnejši. Veselo je brati ali čuti, kako se čezdalje bolj tudi po Slovenskem šmarnice cerkvene razširjajo in v imenovani dōbi tolikanj lepo obhajajo. Dasiravno se pri nas v kapitelski cerkvi že nekoliko let obhajajo, čerhemo le od letašnjih, ki se v občé na dvoje delé, to je, zjutraj čertert ure pred petimi smo jih imeli domačini, zvečer ob sedmi uri pa Nemci, blezo kot v vaši stoljnici. Zjutraj bilo je branje, potem sv. maša, litanije, del rozenkranca in blagoslov. Zvečer pa so se šmarnice pričele o imenovani uri s kratkim branjem premišljevanja, katero se je potem kake pol ure razlagalo, in za tim se je bral sklep ali prošnja. Govorili so verstala trije tujsni v. c. gospodje korarji in v. c. gosp. prost Arko z navadno izverstnostjo govorniško. Po pridigi so se peli nekteri odstavki kake primerne pesmi, za katero je nasledoval blagoslov, litanije in del rozenkranca. Naravnost rečemo, da nam je bilo šmarnično petje prav všeč, kar nam spričuje, da se z marljivo vajo in terdno voljo marsikaj težkiga premaga in doseže. Pri tej priliki naj izrečemo tudi občé ljubljenimu novomeškemu vikarju, neutrudljivimu gosp. Nacetu Mali-tu, posebno pohvalo, ki so za petje šmarnično marljivo skerbili, da bi se po moči dobro zverševalo. Čudno se nam pa zdi, da se je naša šolska mladost šmarničnemu petju čisto odtegovala, ki vender le en sam mesec terpi; kajti dobro lepo petje je pol šmarnic, je nekaj posebniga, ki človeka s čistito grozo in svetim čutam na-

*) Hvala za dopis, kateri pa je bolj pozno došel in smo ga mogli okrajšati. Vr.

vdaja, da se ložeje dviga v molitvi in bogoljubnim pre-mišljevanji v višine.

Ko se je odpelo in angelsko češenje odmolilo, je bil zadnji blagoslov, za katerim je včasih še nekaj odstavkov petja vsakdanje Šmarnice končalo. Obiskovanje bilo je, sploh reči, obilo, dasiravno smo se več moštva nadjali, zlasti gosposkih ker se je pravno njim v prid na večino edino slovenskiga ljudstva manjši ozir imel.

Včeraj so prečastiti gosp. proš z izvrstnim govorom in zahvalno pesmijo pred slednjim blagoslovom zadnji dan Šmarnic dokončali, kar je tudi ubrano priterkavanje več časa o večernem mraku okrožju z milimi glasovi oznanovalo. Imeli bi še nekaj potez zoper tisto prederzno navado, nepotrebno pred cerkevjo zijale predajati, prečerhniti, — pa, ker to ne spada v našo reč, odstavimo pero. *)

Iz Štajarskiga 20. majnika. Gledé cerkvenih novic moram oznaniti, da je pri nas okoli sv. Jurja na južni železnici vse v prav lepim kersanskim redu. Železne ceste čuvaji gredo vsi z vsimi svojimi k velikonočni spovedi. Nar več jih je s Českiga. Le eden sam Saksonec s svojo ženo in hčerjo je protestant, in še tega vidimo našo vero mnogo čislati. Šmarnice se tudi, če ne pri sleherni, gotovo pri vsaki drugi farni cerkvi obhajajo. Alojzjeva šestnedeljna pobožnost je tudi v navadi **). V Celji pa že tako sinovi sv. Vincencija Pavlana brezštevilo duš na pot pokore zavračajo in pridobivajo. K prvemu majniku so imeli vaje (eksercicije) za ženske iz Slovenjih gor in okoli Drave. Do 270 njih je k sv. Jožefu prihitelo. Okoli 15. majnika do 20. so pa bile eksercicije za ženski spol od Savine in Save; celo iz Kranjskiga jih je bilo, vsih skupej čez 300. Njih lepo petje in globoka pobožnost koga bi ne ganila! Ne obupaj toraj Slovenija! imaš polno pobožnih devic, in tudi slavenski duh bije po moških senci, in ni dolgo in dalje, da se bode Avstrija začudila, viditi sebe v slaven-ski obleki. Slekovčev.

Mariborske gospejske družbe prvo letno naznanilo kaže število 320 družnic. Družba je oživela v malim travnu lanskiga leta in se enako gorušičnemu drevesu v zalo drevo tako lepo razpleta, da je že prvo leto obilno naj goršiga sadu obrodila. Njen prvi namen je po vošilu mil. škofa odreja zanemarjene ženske mladosti. Dobrotna gospá je zastonj dala stanovanje s tremi stanicami in kuhinjo in že v vel. serpanu 1860 se je pričela delavnost učilna, v katero je bilo precej v začetku 70 otrok sprejetih; zdaj pa se je število že do 86 narastlo. Učilnica ima dva razdelka, pletarnico in šivarnico, in vsaka ima svojo učenico. Učenica v pletarnici, sama zmed družnic in posebna prijateljica otrok, uči čisto brez plačila. Vsak dan pride v učilnico ena zmed družnih gospá, ki učenico pri učenji podpira in s svojo veljavo lepi red in pridnost pospešuje. Zraven ročnih nauk se otroci učijo tudi kersanskiga nauka in svoje pobožnosti skupaj opravljajo. Učenje je od 9 zjutraj do 4 popoldne, poleti pa še delj. Vsi otroci dobivajo južino (kosilo opoldne) zastonj. — Razun tega se otroci tudi drugih dobrot vdeležujejo. Dobrotniki te kersanske naprave so bili toliki in njeno gospodarstvo tako skerbno, da se je pri vsem obilnim djanji še 1634 gld. prihranilo, in družba bo prihodnje leto svojo delavnost še bolj razširila, k čemur je osnova že narejena. Prednica te dobrotne družbe je grofja Brandis. — Enake družbe so pač res velik blagor za človeštvo, in v marsikterim oziru bi bilo za moško zane-marjeno mladost ravno tako in še veliko bolj treba poskerbeti,

kakor za žensko, ker njeno zanemarjenje utegne imeti še bolj občutne hude posledke za človeštvo.

Iz Primorja. × Še zmiram se pri nas pomenkuje za-stran odmaknjeniga poreško-isterskiga zbora, v katerim je razun treh verlih cerkvenih knezov le mervica izmed poslancov svoj naklon do Slovanov pokazala in se za njih pravico po-tegovala. Večja stranka, ki je sploh tistiga duba, ki se ga je kdaj na talijanskih vseučiliših napila, in to so veči del „juristi“ in pa „medicinarji“, si je gotovo mislila kamen modrosti izvaliti, ker je, kakor se govori, gostivnico, v kateri je prebivala, „perseveranzo“ oklicala, zoper hvaležni list do cesarja se uperla (protestirala), poslance v dunajski zbor poslati se protivila in pa „ščiavam“ laški jezik po-siliti sklenila. To so bili možaki, ki so sploh v en rog trobili, ali kakor je neki pokojin Ribenčan rekel, ki je z lonci terzel: „Mati, kaj gledate mojo robo in jo tako na tanko poskušate, ali ne veste, da pisker je loncu podoben?“ Ko se je zbor začel, so nar prvo svojo serčnost s tem pokazali, da so jeli zabavljati, zakaj de so se jim listi za-stran njih volitve od poglavarstva v nemškem jeziku po-slali. Na vprašanje, v katerim jeziku tedaj bi se jim bilo moglo dopisovati, so djali, da ali v italijanskim ali pa v slo-vansko-ilirskim. Ker se je pa pozneje po vsi pravici tirjalo, da bi za naprej vse deželske vrade Slovanam v njihovim jeziku dopisvale, niso hotli od tega prav nič slišati, temuč so z vso termo natolcali, da naj tri četerti isterskiga v slo-vanskiga ljudstva v stari galeji ostanejo in se prisilijo itali-janščine učiti se. In ti so bili gospodje pravniki, juristi, ki imajo govor: Suum cuique (vsakimu svoje). Pa dosti izmed tih se tudi ni kaj dovelj zgovornih skazalo, temveč so le „jezlarije“ nekih dveh ali treh svojih mojstrov z gla-vami kimaje poterdovali.

Slovani to tako obnašanje svojih poslancov zvedši, za-ženejo enoglasni in pravični krik, da se kaj takiga ne spo-dobi, da v ta sklep zborčikov ne dovolijo, in skorej od vsih slovanskih strani se počnejo presvilitim cesarju do-pisi vdanosti in hvaležnosti pošiljati. Pa vender so se nekteri tih enostranskih poslancov prederznili, kô slišimo, v Terstu se k cesarju podati, in Njim svojo podložnost za-gotovljati. To se njim pa ni verjelo, in so vprašani bili, zakaj de so se torej protivili, poslance za dunajski zbor voliti? Na to nek odgovorijo: „Nismo za to pripravnih dobili. Ali se ne pravi to-le: Roba se sama hvali! —

De je pa ubogo slovansko ljudstvo možake takiga ko-pita poslance volilo, izvira od toda, da se je na tihim ob-delovalo, koga de naj voli in koga de ne. Od tega samo en izgled. Pri volitvi Pod-gradam — Castelnovo — je neki Čič iz M., ki je že sem ter tje silama po cesarskih sta-nicah osceboval, na vse gerlo rjul: Muži nemojte voliti ne duhovnikov, ne vradnikov! — In tako so se volili skorej sploh le jezični in pa telesni dohtarji — v nesrečo Slovanov. Nadjati se pa je, da so se v prvič, pa tudi v zadnjič tako na led zapeljati dali.

Iz Tersta se glasi, da bo gimnazija, kakor do zdaj, tudi vprihodnje „nemško-latinska“ ostala *), in kdor vse okolišine na tanko prevdari, se bo lahko prepričal, da taka mora tudi biti; zakaj to učiliše ni le samo za mesto, am-pak za državo ali za vse primorje, in če se hoče Terst „poglavitno mesto primorja“ čislati, ne smé le zgolj svo-bodna in samogoltna primorska „loka“ biti.

Še ene naj o tej priči opomnimo, in ta je, da se nam nasi sosedje Hervati prav čudni čuki zdijo. Stegujejo nam-

*) Postopaci in zijaki zunaj cerkve so veči del srovi. robati, pre-derzni in nemarni ljudje, v kakoršni koli že sukaji, ki bi jim mehko posvarilo v časniki tudi malo pomagalo. Argumentum a posteriori bi morebiti več teknilo; poboljšajo se veči del le, kadar jih začne glad in revšina česati. Vred.

**) Za to pobožnost se pri Gerberji v drugo natianjene bukvice „od šestnedeljne pobožnosti“ dobivajo, v katerih je za pridavek tudi življenje sv. Stanislava Kostka. Častivcem sv. Alojzija bodo te bukvice prav dobro služile. Vred.

*) Kako bo neki s slovenšino? Se ji bo kej priboljšalo? Slo-venci v Terstu se utajiti ne morejo, ker po vsih cerkvah skorej se po slovensko Božja beseda ozanuje. In kako je v začetnih šolah? Iz lanskih perjohov se ni dalo spoznati, da bi se na slovenšino dosti oziralo. Slovencev nas je že tako malo, naj bi nam veliki narodi sáj to malo življenje privoščili, seč več ne išemo, nočemo drugih narodov jesti, kakor drugi nas: „ne bodi jim oponoščeno!“ Lakomnost je poglaviten greh, ljudi jesti pa še bolj gerdo. Vred.

reč svoje bratovske in prijateljske roke čez kerške otoke do isterske Arse, čez polovico Dolenskiga, in med tem svoje vradnike, ko so naši slovanski rojaki, čez Hervaško mejo istirujejo! Če torej prav za prav pomislimo, de imamo od ene strani z Lahi in od druge pa s Hervati opraviti, ne moremo družiga storiti, kakor ljubiga Boga prositi, rekoč: Gospodine! čuvaj nas od prijateljah naših, jerbo proti neprijateljami našim zadostno nas jake činio jesi.

Iz Gorice 1. rožnika. — Čast. o. Arhangel Principi, šmarniški govornik v kapucinski cerkvi, kakor sim vam zadnjikrat že nekež o njem opomnil, je sinoč dokončal svoje podučivne govore. Število poslušavcov se je od dne do dne množilo, posebno se jih je bilo naraslo od binkoštné nedelje, kar je pridigar na prižnici svoje govore imel. Čeravno je od vsakdanjiga govorjenja jako pešal na svojim slabotnim telesu, vendar ni opešal v svoji gorečnosti, v svojim glasu, v katerim je pobožniga duha v serca vcepljal, vedno jih priporočevaje varstvu Kraljice nebeske. V svoji včerajšnji besedi je pričujoči prav obilni množici v slovo še nekaj priporočkov, lepih naukov podelil, posebno pa priporočeval sv. ponižnost, ako hoče kdorkoli si budi, ohraniti se stanovitno v gnadi Božji. V svojim priserčnim govoru je bil bogoljubni mož sam do solz ginjen, še naj bolj takrat ko je h koncu pobožne duše prosil, de naj molijo za sv. Očeta našiga papeža Pija IX., kteriga hudobni svet nikakor ne neha preganjati. Iz vsiga njegoviga govorjenja vsakteri lahko povzame, kako popolnoma zvest in goreč otrok sv. katoliške cerkve de je on, kako ponižen sin sv. Frančiška, de tudi njegovo serce mora v resnici občutiti, kar je občutilo Ignacijevo, kolikorkrat se je ta svetnik ozerl proti nebesam, rekoč: „O kako se mi stidi svet, če prevdarjam prelepe nebesa!“ — Škoda, de O. Arhangel, kakor se sliši, se mora v kratkim po volji svojih okrajnih prednikov zopet na Laško poverniti. Upamo pa vendar, ga še kedaj med seboj imeti.

Naš presvitli knez in nadškof bodo četrto pobinkoštno nedeljo zakrament sv. birme v Kanali pri Soči delili.

Iz Sibinja 29. maja. F. K. Bratam in sestram ss. Cirila in Metoda imam veselico naznaniti. V bližnjim tergu „Hammersdorf-u“ se je 83 oseb nezedinjenih Vlahov (grekov) oglasilo, de hočejo se v naročje svete rimsko-katoliške cerkve verniti. Ko se jim je odgovorilo, zakaj de ne prestopijo k zedinjenim gerkam, so djali: „Zedinjeni al nezedinjeni je vse eno. Mi bi radi rimsko službo Božjo, rimsko-katoliškiga duhovnika in učenika, naj bi nas podučevala, de bomo zmožni, se protestantom braniti.“ — Toliko za zdaj, kedar se prestop očitno zgodi, bom več pisal, *) ker se nadjam, de bo bratovšina prijazno sprejela to prigodbo. Do tiste dobe pa jo za molitev prosim, zakaj namerja se kakih 80—100 družin k vernitvi.

Procesijo v praznik presv. Rešnjiga Telesa smo lepo obhajali, sicer ne tako zlato in prezalo, ko druge leta, ker ni več cesarskih uradnikov tukaj, ki so se poprej s svojimi zlatimi vratniki in zvezdami lesketali, pa vendar je bilo prav spodbudljivo in ginljivo. Gledavcov je bilo po ulicah, de se je vse terlo (mesto šteje kakih 18 tavižent prebivavcov, šesti del je katoličanov), al nobeno leto, kar jez vém, se ni procesija v toliko lepem redu opravljala, ko letas. Čudil sim se, de protestantje — veliko njih zlo imenitnih — so se pustili solnčni vročini po glavah peči, in zakaj de niso nas, češ „malikovavcov“, pustili in si sence iskali? Še nekaj let —.

Razgled po keršanskim svetu.

Pred binkoštnimi prazniki, pravijo, so nadškofje in škofje v državnim zboru pismo svitlimu cesarju zročiti sklenili, v katerim bodo pri zmiraj večih stiskah svetiga Očeta cesarju živo priporočili prid sv. Cerkve, ohranjenje

s sv. Stolum sklenjene pogodbe (konkordata), in določno vravnava se ne rešenih vprašanj zastran zmešanih zakonov.

Kaj je več, narodovnost ali vera? Tirolci, poganjaje se za svojo sveto vero, med drugim pravijo: Če se drugim narodom njih narodovnost zagotavlja, bi se njih deželi tudi že vera smela zagotoviti. Pač modro je to modrovanje; desiravno je narodovnost draga in neprekupljiva reč, je vendar prava vera vse kaj več, kajti: v vsaki narodovnosti zamore človek zveličan biti, ne pa v vsaki veri.

V Vesprimu so 17. u. m. ondotne mačke velik vriš delale, ker niso pustili v katoliški cerkvi samomorivcu Teleki-u zvoniti. Tudi vrata in okna je nesramna in neolikana derhal iz tega vzroka duhovniku pastirju poterla. Taka svoboda naj gre mačkam gost in rakam žvižgat, kjer bi mogli katoličani po svojih cerkvah lutranskim samomorcem zvoniti, in na vse zadnje tudi še judam, in čuda če ne turkam! Taki gerd napuh bo počil kakor žaba, ki je hotla volu enaka biti. Se vidi, de ljubo madžarsko rovarstvo enako svobodo kuje, kakor jo velikoustna laška svobodarija prodaja; svoboda vredna svoboduho! — Enako svobodo pridigajo dunajski listi, ki hočejo Tirolce prisiliti, de naj protestante med-se vzamejo; zoper krivoverske dežele pa ti farizeji besedice nimajo, ki katoličanam med seboj še dihati ne pustijo. Edinost sv. vere po božjim in človeškim pravu braniti jim je „Wühlerei“ itd., med svitlim cesarjem in sv. Očetam sklenjeno pogodbo (konkordat) vsak dan napadati, to pa ni „Wühlerei“!?

Orglar Haas v Luzern-i na Švicarskim pripravlja sapnato naredbo (gazno mašino), po kateri bodo večji orglje veter dobivale in ne bo tlačivca treba.

Tudi v Moguncii je „Aufklärerija“ pričela vojsko zoper usmiljene sestre. Zoper neoborožene ženske in zoper kebre se vojskovati je velika naloga sedanjiga veka.

„Očitno je naredba previdnosti Božje,“ pravi „Münch. Sonntbl.“ „de francoska politika sardinski zastran Rima nasproti dela, sicer bi bilo večno mesto že davno kralju roparju v rokah; Napoleon svojimu blaginu prijatlu ne privoši Rima. Tako naklepi hudobnežev samih v to služijo, de se terpež svetne vlade sv. Petra delj ohrani.“

Belgijski katoličanje dajejo drugim evropejcam serčin zgled, kako se je treba v prid sv. vere za tiskarstvo pečati. V Bruselu se je zbrala družba na delnice (akcije) in bo ondotni izverstni list „Universal“ z jistino do pol milijona okovarila, in ga bo tudi po zunanjim, zlasti z naglimi naznanili, v list perve stopinje povzdignila, de bo zamogel ondotne freimaurerske dnevnike prekositi.

Kardinal Antonelli je vpor postavil zoper naslov sardinskiga kralja, ki se je jel „Laškiga kralja“ imenovati, in zoper prodajo klosterskih posestev v Umbrii in po Markah in vse zadevne pogodbe je že naprej za neveljavne razglasil.

Izobčenimu Kavurju je milost Božja že vdrugeč na terdovratno serce poterkala; jadernik 1. t. m. naznanja, de je imel zopet mertvudni napad in so mu mogli dvakrat pušati. Če se po tacih opominih ne spreoberne, bo pač sam svojiga pogubljenja kriv.

Imenitni gospejski svet v Parizu se od nekaj let posebno pridno peča z zalo in drago vezanimi molitvinimi in pobožnimi bukvami, kakoršne se v nobeni stanici in imenitni sobani pogrešati ne smejo; temu nasproti so se pred več leti anale, pobožne bukve v stanovanji ali v rokah imeti. Z enako gorečnostjo si visoke gospé v čast štejejo, v svojih družbah od cerkvenih in duhovnih reči se pomenkovati, kakor pred časam od novih igrospevov in romanov. — Vsak čas ima svoje dobro in svoje hudo.

V Rimu je pred nekimi dnevi umerl škof iz Isernije, Mil. gosp. Saladier, zmed napolitanskih prelatov, ki so pod piemonškim preganjavstvom nar več terpeli. Umerl je deleč od svoje škofije v hiši nekiga prijatla v Rimu in pa tako ubožin, de so mogli sv. Oče pogrebnino plačati. — Sv. Oče

*) Bomo posebno hvaležni.

pozvedujejo, kjer koli je potreba revne in nesrečne podpore, ne le samo v Rimu in na Laškem, ampak po vsem svetu. Sprejemajo jih, ki prihajajo; hranijo Franciška II. z vso njegovo držino; velevalo izdelavo očitnih naprav; množijo svojo vojno; plačujejo zveste vladnike iz poropanih okrajin. V njih malo deželico, kolikor je še na Sardin pogoltnil, pribežujejo kmetje, ki utekajo piemonškemu popisovanju; cele držine, ki se odmikajo piemonškemu trinitstvu; škofje in duhovni, ki jih piemonško preganjavstvo iz njih škofij preganja. Vsim Pij IX. svoje roke in serce odperajo. Vsaki dan jim napolitansko izselovanje pripelje novih gostov in prebivavstvo rimsko čeznavadno množi. Nesrečni sinovi pri svojim ljubljnim očetu pribežalisa išejo, — drugi zvesti otroci, ki jih je milijone, bodo pa njih usmiljenim rokam potrebne pomočke pripravljali, in k vsimu bo Bog pomagal. Kjer je poštenost in kersansko usmiljenje, tam je Božji blagodar; zastoj pa ga sardinski tatovi pričakujejo.

Iz Rima imajo „Köln. Bl.“ od 21. uniga mesca naznanila, ktere kažejo potepinstvo laških rovarjev, in delajo lepo čast tistim premudrim časnikam, kteri se zanje in za njih rop potegujejo. — Mogočno in škodoželjno so namreč undan dnevniki pravili, kako Franciška II., kardinal Antonelli in drugi visoki gospodje v Rimu napolitansko vstajo podperajo, denar na Napolitansko v ta namen pošiljajo itd. Kako bi se mogli pa zdaj za nos prijeti, ko se je zvedilo, de je bilo to pošiljanje denarjev le sleparija Piemončanov samih, kteri so imeli namen, s tem poštenju Franciška II. škodovati. Desiravno so se francoski vikši vojaški častniki te sleparije prepričali, je vender francosko vikši vojaško poveljstvo sodnijsko preiskovo nastopilo, kar pa velja Rimljanam za žaljenje naj vikši oblasti sv. Očeta, kteri sami imajo pravico, na svoji zemlji pravico delati, in bati se je zraven tega, de bodo Francozje to reč potlačili, kolikor bodo mogli. Prevoznik uniga denara na Napolitansko, Tolkanelli, ki je bil od Francozov ustavljen, kakor so bili sleparji nastavili, je pred vojaško svetvavnico izrekel, de mu je jud Samvel Zahem iz mesta Ghetto prepeljavo denara zročil. Torej je tudi uni pred sodbo poklican. Laški rovarji so tako napravili, de naj se denar na več krajih čez mejo prepepljuje, de bi toliko gotovši Francozam v roke prišel, kteri so tudi res vozove zasačili in z velikim hrupam nazaj v Rim prignali. Časniki so precej nato razglasili, de je milijon cekinov zasačenih, bili so pa le bakrasti denarji. — Tako se gerdobija in potuha, ko meni drugim nar hujši škodovati, samo sebe v vsi ostudnosti razodene. — Drugo prekrasno djanje laških rovarjev je dvoje pismo, prošnja do Napoleona in Viktor-Emanvela, de naj bi Francozje Rim zapustili, de bi ga namreč lačni laški razbojnik berž pogoltnili. Piementeški podkupljenci (agenti) so za vsacih deset podpisov za ti pismi po deset rimskih tolarjev prejeli. To so djanja nekterih laških rovarjev, ki se „comitato romano“ imenujejo, in so tudi plemenitniki nar slabšiga glasú vmés.

Mati sedanje angleške kraljice, vojvodnja iz Kenta, ni v svoji bolezní nobeniga protestanškiga pastora k sebi pustila, in v svojim testamentu ni nobeni protestanški napravi nič zapustila; od tod so sodili, de je v katoliški veri umerla. K temu pa neki piujejsk list v London-u naznanja, de je vojvodnja res v dan pred smertjo sveto Rešnje Telo iz rok katoliškiga duhovna prejela. Če je mamka k tako srečnimu spoznanju dospela, mende tudi hčerka ne bo brez zveličavnih skušnjav. Molimo! (Piujejci ali Puzejiti so taki, ki so na prelazu iz angleške v katoliško Cerkev.)

V Bejrutu v Sirii, pripoveduje misijonar Mislin, so usmiljene sestre neizrečeno spoštovane, ker vsem potrebnim brez razločka v veri pomoč skazujejo. Ko je bila ena ob

času kolere umerla, so pri pogrebu greki, judje, turki, arabljanje in katolicanje med molitvam solze točili, kar še nikoli ni bilo viditi. V Sirii te ljudstva, ki jih divjake imenujemo, pravi Mislin, ne le tem ženskimi polno prostost pustijo, temveč oni sklepajo svojo hvaležnost in zavze-manje z vsem svetom, ki ni nikoli več čednosti in darovavnosti vidil, kakor je pri tih sestrah. Kako pa napuhnjeno izobraženstvo po več krajih v Evropi z njimi dela, je znano. Bog z zgledi nekeršenih nevernikov dostikrat osramoti napuh keršenih nejevernikov.

V Nasvilu v Ameriki je bila lepa katoliška stoljna cerkev tako zadolžena, de bi bila mogla lansko leto prodana biti. Ob dnevu očitne dražbe so se od vsih strani plazili predikanti raznih krivoverskih ločin skupej, de bi bili kupovali lepo Božjo hišo. V tem pa je bil znani O. Veninger, iz Jezusove družbe, ondi misijon napravil, med kterim se je neki mestnjan tako vnel, de je sam ves dolg plačal in svetišče otel. Ta mestnjan je v Nasvil tako ubožen prišel, de cele mesce ni imel družiga živeža, razun žakljica žgane kave, ki jo je bil seboj prinesel. Ko ga je Bog oblagodaryl, se je tudi on lepiga serca skazal, ter je Bogú nekaj dodeljeniga povernil.

Venček

v spomin predragiga součenca

JANEZA AHACIČ-A,

osmošolca.

Je v Gospodu zaspal 20. veliciga travna v Ljubljani.

Prišla je pomlad, ptica je zapela, —
Gomila pa solzé prijetlov pije,
Ker draziga nam součenca krije,
Na nji ponižno klije cvetka bela.

Al toraj res nam pomlad je vesela? —
Za nas še ni; umerlimu pa sije
Ze v raju solnce lepši domacije,
Ki reve nas tud' enkrat bo objela.

Pa zmage venec neumerljivi čaka
Le seréniga po vročim boj' junaka;
Sovražnik nosi preoj-tre pušice.

Al naš Zavetnik nad zvezdami tudi
Podpiral nas zvesto ho v sili hudi,
Nasprotik ko zagradi nas resnice.

M. Lotrič.

Duhorske zadere.

V Goriški nadškofii je odločen č. g. Jož. Gollja, kaplan v Devinu, za pripomočnika (subsidiarja) v Črniče. Umerl je č. g. Primož Šbogar, namestnik (administrator) v Kožbani, 56 let star. R. I. P.

V ljubljanski škofii. Naslednji čč. gg. duhovni pomočniki so prestavljeni: Fr. Arhar s Cirkelj v Grad pri jezeru; Jož. Alijančič iz Dola v Cirklje; Gustav Mol s Čateža na Faro pri Kostelu; Henr. Zagorjan od sv. Duha v Čatež; Nace Gregorič od Fare p. K. v Kočevje; Fr. Svetlin s Kočevja v Semič; Fil. Cvek s Stariga terga pri Poljanah v Črnomelj.

V Teržaški škofii. Umerl je gosp. Ant. Stiglic, duhoven v pokoji. R. I. P.

Pogorori z gg. dopisovarci.

G. K.: Radi bi Vam vstregli, ali take pogoje se ne morejo spolniti, in pesmica bi za natis mogla biti nekoliko bolj zrela. — G. Z.: Nam bo vselej posebno ljubo in drago. — G. Fr. K.: Smo Vam v pismu odgovorili; une reči bodo te dni dodelane in se bodo Vam postale. — G. — d —: Dan. de.

Popravek. V spisu od petja 9. list, stran 71 prvo versto odzgorj naj se bere sv. Justa namesti sv. Jošta.